

Protocol Sociale Veiligheid

Obs De Twilling

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1.	Belang van een protocol voor sociale veiligheid	3
1.2.	Uitgangspunten	3
1.2.1.	<i>Altijd Nabij</i>	3
1.2.2.	<i>Altijd Eigen</i>	3
1.2.3.	<i>Altijd Groeiend</i>	3
1.3.	Methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling.....	4
1.4.	Monitoren	4
2.	Begripsomschrijving	5
2.1.	Wat is pesten?	5
2.2.	Rolverdeling bij pesten	5
2.3.	Signalering	5
3.	Aanpak.....	7
3.1.	Preventief	7
3.1.1.	<i>KiVa-lessen</i>	7
3.1.2.	<i>Omgangsregels</i>	7
3.1.3.	<i>Groepsgesprekken</i>	7
3.1.4.	<i>SterkWerk</i>	7
3.1.5.	<i>Contact met ouders</i>	8
3.2.	Curatief	8
3.2.1.	<i>Signalering</i>	8
3.2.2.	<i>Stappenplan gewenst gedrag</i>	8
3.2.3.	<i>Registratie incidenten</i>	8
3.2.4.	<i>KiVa-team</i>	9
3.2.5.	<i>Groepsgesprekken</i>	9
3.2.6.	<i>Steungroepaanpak</i>	9
3.2.7.	<i>Herstelaanpak</i>	9
3.2.8.	<i>Inlichten ouders</i>	9
3.2.9.	<i>Externe hulp</i>	9
3.2.10.	<i>Meldcode en meldplicht</i>	9
4.	Organisatie.....	11
4.1.	Contactpersonen	11
4.1.1.	<i>Het KiVa-team</i>	11
4.1.2.	<i>De KiVa-trainer</i>	11
4.2.	Scholing.....	11

1. Inleiding

1.1. Belang van een protocol voor sociale veiligheid

We vinden het belangrijk dat elk kind zich veilig voelt op onze school, zodat het zich optimaal kan ontwikkelen. Met behulp van dit protocol laten we zien hoe we er samen een fijne school van maken voor iedereen. Alle regels en afspraken die de school hierover heeft, zijn terug te vinden in dit protocol. Scholen zijn sinds 1 januari 2006 verplicht een veiligheidsprotocol op te stellen. Het plan wordt jaarlijks in september/oktober besproken en geëvalueerd. Deze evaluaties kunnen leiden tot bijstelling.

1.2. Uitgangspunten

In alles wat we doen zijn we altijd Nabij, Eigen en Groeiend.

1.2.1. Altijd Nabij

Op onze school staat geen enkele leerling er alleen voor. In alles wat we doen, staan we dichtbij uw kind. Zoals wij ons laten raken door uw kind, willen wij uw kind raken om zich te kunnen ontwikkelen. Wij geloven dat ontwikkeling optimaal plaatsvindt in de interactie met de omgeving. Daarom vinden we het belangrijk iedereen in de omgeving daarbij te betrekken. Of je nu leerling, ouder, leerkracht, ondersteuner of buur bent, ook als je omgeving steeds groter wordt.

1.2.2. Altijd Eigen

We vinden het belangrijk dat uw kind steeds meer zijn eigenheid leert kennen, waarderen en vooral durft te tonen. Leerlingen op onze school zijn vooral zichzelf. Dat is hun kracht. Wij zoeken altijd naar vormen van onderwijs die daarop aansluiten. Elk kind is uniek en dat waarderen we. Met hun eigenheid verrijken ze hun omgeving en de ander. Uw kind kijkt met een positief gevoel naar wat het kan zijn, kan doen en naar wat het voor de ander kan betekenen.

1.2.3. Altijd Groeiend

Uw kind en de mensen om ons heen, zijn nu al goed in wat ze doen. En morgen zijn wij daar nog iets beter in. Wij zien uw kind altijd voor wie het is. Daardoor zijn wij als geen ander in staat om ervan te genieten wanneer uw kind zichzelf laat zien en het groeit in wat hij doet.

In ons dagelijks onderwijs betekent dat, dat uw kind de verbinding aan gaat met kinderen, ouders, leerkrachten, andere ondersteuners en burens. Mensen die verbonden zijn, verrijken elkaar. Samen ontdekken we steeds meer onze eigen(w)aardigheden. Uw kind vormt een omgeving voor de mensen om hem heen. Onze leerlingen stellen anderen in staat zichzelf te ontdekken en ontwikkelen. Zorg voor elkaar is daarin één ding. Zorg voor de omgeving is twee. We helpen en begeleiden uw kind om in die omgeving zijn plaats in te nemen door deze op een actieve manier te leren kennen, begrijpen en waarderen.

Dit is de basis van waaruit wij samen groeien en ontwikkelen.

“SAMEN EIGEN”

1.3. Methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling

Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling gebruiken wij de methode KiVa. Dit is een schoolbreed programma gericht op positieve groepsvorming en het verbeteren van de sociale veiligheid. Gedurende het schooljaar behandelen we 10 thema's. De thema's gaan over positieve groepsvorming en het voorkomen van pesten. Kinderen krijgen meer inzicht in wat pesten is en wat zij ertegen kunnen doen.

1.4. Monitoren

Om zicht te krijgen op de sociale veiligheid in de groep en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen gebruiken wij de KiVa-monitor. In oktober en mei van elk schooljaar is er een meting. Onze leerlingen vullen dan een vragenlijst in. Aan de hand van deze vragenlijst wordt een rapport gemaakt dat een beeld geeft van het klimaat in de groep. Op basis van deze informatie ondernemen wij, mocht dat nodig zijn, gerichte acties om te zorgen voor een fijnere sfeer.

2. Begripsomschrijving

2.1. Wat is pesten?

Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met **herhaaldelijk** wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. **Opzettelijk** betekent dat iemand bewust verdriet wordt aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een **machtsverschil**. Pesters zijn sterker dan slachtoffers. Daardoor kunnen slachtoffers zich niet goed verdedigen.

Er zijn verschillende vormen van pesten. Wij onderscheiden:

- Fysiek: slaan, duwen, schoppen;
- Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen;
- Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken;
- Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden;
- Digitaal pesten: alle vormen van pesten die online plaatsvinden, zoals op Facebook en WhatsApp.

2.2. Rolverdeling bij pesten

In een pestsituatie heeft elk kind een bepaalde rol. De rol geeft aan hoe de kinderen zich op dat moment gedragen. Bij het gebruik van deze rollen is het belangrijk om te weten dat kinderen niet een bepaalde rol hebben, maar zich gedragen op een manier die bij een bepaalde rol past. Welke rol een kind aanneemt kan verschillen per situatie. De verschillende rollen die wij onderscheiden bij pesten zijn:

- Pester: initiatiefnemer van het pesten;
- Assistent: doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten;
- Versterker: doet niet direct mee met het pesten, maar geeft de pester positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten;
- Slachtoffer: het gepeste kind;
- Verdediger: steunt en komt op voor het slachtoffer;
- Buitenstaander: weet van het pesten af, maar grijpt niet in.

2.3. Signalering

Het is niet makkelijk om pesten vroegtijdig te signaleren. Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind pest of gepest wordt, maar dat hoeft niet. Mocht er sprake zijn van één van de onderstaande gedragsveranderingen dan is het belangrijk alert te zijn. Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk vooral in de thuissituatie zichtbaar.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een kind gepest wordt:

Het kind:

- is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route;
- vraagt steeds of het met de auto naar school gebracht kan worden;
- wil om onduidelijke redenen thuisblijven;
- klaagt (vaak) 's ochtends, wanneer hij of zij naar school moet, dat hij of zij ziek is;
- komt thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;
- raakt steeds spullen kwijt;

- raakt vaak zakgeld kwijt, vraagt vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven);
- trekt zich terug, is stil en lijkt zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;
- is angstig en gespannen;
- is zijn of haar eetlust kwijt en zegt dat het eten niet smaakt;
- heeft nachtmerries of huilt zichzelf in slaap;
- heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen;
- is chagrijnig, snel boos of lastig;
- is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis;
- weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsverandering.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een/uw kind pest:

Het kind:

- doet op een overdreven manier stoer;
 - is tegendraads en opstandig;
 - kan zich niet inleven in de gevoelens van een ander;
 - roddelt of verspreidt vervelende geruchten;
 - is agressief;
 - heeft slechte schoolprestaties.
-

3. Aanpak

Obs de Twilling probeert een veilig sociaal klimaat op school te creëren door pesten te voorkomen (preventief) en tegen pesten op te treden als het zich toch voordoet (curatief).

3.1. Preventief

3.1.1. KiVa-lessen

In elke groep worden de KiVa-lessen gegeven. Deze lessen zijn gericht op het preventief werken aan groepsvorming en het bieden van een veilige leeromgeving. De lessen stimuleren de ontwikkeling van sociale vaardigheden van kinderen die ze nodig hebben om een groepsnorm tegen pesten te kunnen creëren. De lessen uit het KiVa-programma zijn onderverdeeld in tien thema's. Voorbeelden van thema's zijn: Gevoelens, iedereen is uniek en herken pesten. Elk schooljaar behandelen we alle thema's, zodat alle onderwerpen, die bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat, aan bod komen.

3.1.2. Omgangsregels

KiVa kent voor alle groepen een aantal omgangsregels. Deze hangen in elke groep en op de leerpleinen in de school. Er wordt regelmatig verwezen naar de regels. In situaties waarin het nodig is worden de omgangsregels erbij gepakt.

Voor de groepen 1 tot en met 4 gaat het om de volgende omgangsregels:

1. We willen samen een groep zijn want dat is fijn;
2. We horen er allemaal bij: ik, hij en ook jij;
3. We verschillen allemaal, dat maakt ons speciaal;
4. We gaan goed met elkaar om;
5. We helpen elkaar;
6. We komen voor elkaar op.

Voor de groepen 5 tot en met 8 gaat het om de volgende omgangsregels:

1. We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect;
2. Samen maken wij er een fijne groep van;
3. We praten met elkaar (en gebruiken daarbij ik-taal);
4. We willen dat pesten stopt;
5. We gaan goed met elkaar om;
6. We helpen elkaar;
7. We komen voor elkaar op.

3.1.3. Groepsgesprekken

In elke groep vindt regelmatig een preventief groepsgesprek plaats. Tijdens deze gesprekken wordt de sfeer in de klas besproken. Wij streven ernaar de leerlingen zelf verantwoordelijk te maken voor de sfeer in de groep. Tijdens de groepsgesprekken proberen we te zorgen dat leerlingen zelf met oplossingen en ideeën komen.

3.1.4. SterkWerk

SterkWerk gebruiken we als aanvulling op het bestaande programma.

Met SterkWerk verbeter je de sfeer in de groep en de onderlinge relaties. Kinderen worden intrinsiek gemotiveerd voor pro sociaal gedrag. Voorbeelden van pro sociaal gedrag zijn:

- elkaar helpen
- aardig zijn voor elkaar
- op een fijne manier samenwerken

Het is een aanpak waarbij kinderen gericht betekenisvolle rollen krijgen om actief te werken aan verantwoordelijkheid, eigenaarschap en pro sociaal gedrag.

We hebben daarbij aandacht voor de sterke kanten en talenten van ieder kind. Iedereen is van meerwaarde! In de rollen helpen kinderen elkaar of dragen ze bij aan de groep als geheel. Denk aan een *plantenchef*, een *uitdeelchef*, een *kastenchef*, *ramenchef*, enz. Met de rollen leren de kinderen zich te focussen op de positieve ontwikkeling van zichzelf en die van de groep. Om een positieve norm verder te bekrachtigen in de groep is er nadrukkelijk aandacht voor waardering. De kinderen leren elkaar complimenten te geven op inzet. Zo werkt iedereen mee aan een sterk en positief groepsgevoel.

3.1.5. Contact met ouders

Contact met ouders/verzorgers vinden wij belangrijk. We houden ouders daarom regelmatig op de hoogte van de groeps sfeer in de klas, ook als deze goed is! Door middel van de KiVa- nieuwsbrief en de wekelijkse groepsberichten via Social Schools weten ouders wat er speelt op school. We stimuleren ouders contact met ons op te nemen mochten zij zich zorgen maken over hun eigen kind of een ander kind op school.

3.2. Curatief

3.2.1. Signalering

De curatieve aanpak begint bij de signalering. Een veilig schoolklimaat kenmerkt zich door grenzen en regels met als doel dat kinderen verschillende soorten gedrag leren onderscheiden en gedrag leren reguleren. Daar hoort bij dat ze leren, oefenen en grenzen en regels verkennen.

Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict terecht komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand. Op basis van onze definitie van pesten bekijken wij elke situatie vanuit het volgende perspectief:

- Gebeurt het met opzet (intentioneel)?
- Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen (machtsverschil)?
- Hoe "erg" (intens) wordt het ervaren?
- Gebeurt het steeds opnieuw (stelselmatig)?

3.2.2. Stappenplan gewenst gedrag

Als kinderen grensoverschrijdend gedrag laten zien, treed het *stappenplan gewenst gedrag* in werking. In dit stappenplan wordt duidelijk welke consequenties aan welk ongewenst gedrag verbonden zijn. Het doel van het stappenplan is het ongewenste gedrag van het kind om te buigen naar gewenst gedrag. Het stappenplan is voor ouders te lezen op onze website bij belangrijke documenten en is besproken met alle kinderen. Het hangt zichtbaar in de units.

3.2.3. Registratie incidenten

Als kinderen grensoverschrijdend gedrag laten zien, dan wordt dit geregistreerd in Parnassys (ons leerlingvolg- en leerlingadministratiesysteem). Door te registreren, krijgen we een (beter) beeld van wat er speelt binnen een groep of binnen de school en kunnen we effectief maatregelen nemen om herhaling te voorkomen.

3.2.4. KiVa-team

Het KiVa-team is een werkgroep die samen met de groepsleerkracht verantwoordelijk zijn voor het onderzoeken en oplossen van pestsituaties. Bij gerichte acties om pestproblemen op te lossen wordt dan ook vaak een lid van het KiVa-team ingeschakeld. Zijn er problemen en is de groepssfeer niet veilig, dan wordt altijd het KiVa-team ingeschakeld.

3.2.5. Groepsgesprekken

Als zich daadwerkelijk (pest)problemen voordoen, dan schat de leerkracht in of de groepssfeer veilig genoeg is om een gezamenlijk gesprek te houden. Niet alle problemen kunnen in de groep worden besproken. Een groepsgesprek over pesten vindt alleen plaats wanneer het pestslachtoffer daarmee instemt.

3.2.6. Steungroepaanpak

De leerkracht kan in overleg met het KiVa-team een steungroep inzetten om een pestprobleem op te lossen. De steungroep bestaat uit een aantal kinderen uit de klas. Deze kinderen worden gevraagd of zij kunnen helpen bij het oplossen van het probleem. In de steungroep zit ook altijd de pester, de pester wordt niet als schuldige aangewezen. De focus van de steungroepaanpak ligt op het feit dat pesten een groepsproces is dat we samen willen oplossen. Voordat de steungroep wordt ingezet wordt dit eerst besproken met het pestslachtoffer zelf.

3.2.7. Herstelaanpak

In de uitzonderlijke gevallen dat de steungroepaanpak geen succes heeft, dan kan de herstelaanpak worden ingezet. Deze aanpak is gericht op diegenen die doorgaan met pesten of problemen veroorzaken. De herstelaanpak is dus een laatste stap om de situatie op te lossen en hoeft gelukkig bijna nooit ingezet te worden.

Kenmerkend voor de herstelaanpak is dat het KiVa-team een deel van de verantwoordelijkheid terugneemt en samen met de 'daders' een plan van aanpak maakt om de (pest)situatie op te lossen. Er wordt een herstelplan opgesteld dat wordt besproken met en ondertekend door de ouders/verzorgers van de leerlingen en de leerlingen zelf.

3.2.8. Inlichten ouders

De ouders van de gepeste leerling worden ingelicht op het moment dat de school besluit de steungroepaanpak toe te passen. Zoals eerder beschreven wordt er bij de steungroepaanpak geen schuldige aangewezen.

De ouders van een pester worden ingelicht op het moment dat de herstelaanpak wordt ingezet. Mochten kinderen zich vervolgens niet aan de gemaakte afspraken houden, dan worden ouders uitgenodigd voor een gesprek op school.

3.2.9. Externe hulp

Wanneer blijkt dat de curatieve aanpak niet werkt, is er mogelijk meer aan de hand dan alleen pesten. Op dat moment is er aanvullende hulp nodig om de problemen op te lossen. Er kan gekozen worden voor een bredere zorgaanpak. De intern begeleider neemt, mocht dat nodig zijn, contact op met een externe partij (bijvoorbeeld Jeugdhulp Friesland)

3.2.10. Meldcode en meldplicht

Helaas zijn jaarlijks veel kinderen in Nederland getuige van huiselijk geweld. Eveneens zijn veel kinderen slachtoffer van kindermishandeling. De wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling verplicht ons om een vijf stappenplan te gebruiken als we een vermoeden hebben van kindermishandeling en/of huiselijk geweld.

Alle teamleden kennen de meldcode en weten hoe te handelen.

Daarnaast bestaat de Wet bestrijding seksueel misbruik en seksuele intimidatie, ook wel de meldplicht genoemd. Deze wet verplicht alle medewerkers die het vermoeden hebben, of informatie krijgen, over een mogelijk zedendelict door een medewerker van de school richting een minderjarige leerling om dit

onmiddellijk door te geven aan het bevoegd gezag.

Het proces dat we moeten volgen bestaat uit de volgende stappen:

- Een medewerker heeft een vermoeden van, of informatie over een zedendelict gepleegd door een medewerker van de school richting een minderjarige leerling.
 - De medewerker meldt dit aan het bevoegd gezag.
 - Het bevoegd gezag overlegt met de vertrouwensinspecteur.
 - Er is een redelijk vermoeden van een strafbaar feit.
 - Het bevoegd gezag meldt (ouders van) klager en aangeklaagde dat er aangifte wordt gedaan.
 - Het bevoegd gezag doet aangifte bij justitie of politie.
-

4. Organisatie

4.1. Contactpersonen

4.1.1. Het KiVa-team

Onze school heeft een KiVa-team aangesteld. Het KiVa-team is het aanspreekpunt voor leerkrachten, ouders en leerlingen daar waar het gaat over sociale veiligheid. Daarnaast coördineren de leden van het team het beleid tegen pesten. Het KiVa-team bestaat uit de volgende leden:

Marieke van Vredendaal – mvanvredendaal@elanowg.nl / 058 257 5998

Lara Breuker – lbreuker@elanowg.nl / 058 257 5998

Teatske Rusticus – trusticus@elanowg.nl / 058 257 5998

4.1.2. De KiVa-trainer

Wanneer het KiVa-team meerdere malen de steungroepaanpak heeft ingezet en het pestprobleem blijft bestaan, wordt externe hulp vanuit KiVa ingeschakeld, namelijk een KiVa-trainer. De KiVa- trainer biedt ondersteuning aan de school bij vragen en helpt met het oplossen van problemen metbetrekking tot de pesters, de slachtoffers en/of de hele klas.

4.2. Scholing

Alle leerkrachten die werkzaam zijn op onze school hebben dag één van de STARTtraining van KiVa gevolgd. Zij zijn bevoegd om de KiVa-lessen te geven. De leden van het KiVa-team hebben ook dag twee van de STARTtraining gevolgd. Zij zijn hierdoor bevoegd om de steungroepaanpak uit te voeren. Daarnaast streeft de school ernaar om het team één keer in de twee jaar bij te laten scholen in het KiVa-programma.